12/01/2024

Καβάλα: Η Αποστολική Μητρόπολη των Φιλίππων γιορτάζει έναν αιώνα ζωής

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου

Το Οκτώβριο του 1924, η ιερά σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου υπό την προεδρεία του αοίδιμου Οικουμενικού Πατριάρχη Γρηγορίου Ζ' συστήνει μια νέα μητρόπολη με έδρα την πόλη της Καβάλας, δίνοντας σε αυτήν την ιστορική ονομασία της ιεράς μητρόπολης Φιλίππων και Νέστου.

Η νέα μητρόπολη ήταν τυπικά και ουσιαστικά μια αποστολική μητρόπολη, αφού η τοπική εκκλησία οφείλει την ίδρυσή της στην παρουσία του Απόστολου Παύλου στη φημισμένη τότε αρχαία πόλη των Φιλίππων. Το έτος 50 μ.Χ. ο Απόστολος των εθνών Παύλος μαζί με τους συνεργάτες του Σίλα, Τιμόθεο και Λουκά κατέπλευσαν με καράβι στο λιμάνι της αρχαίας Νεάπολης (σημερινή Καβάλα) και διά μέσου της Εγνατίας Οδού έφτασαν στους Φιλίππους. Εκεί, δίδαξε στους Φιλιππησίους το Ευαγγέλιο, βάφτισε την πρώτη Ευρωπαία και Ελληνίδα χριστιανή, τη Λυδία, και θέτει τις βάσεις για τη δημιουργία της πρώτης χριστιανικής εκκλησίας στη γηραιά ήπειρο.

Φέτος, συμπληρώνονται εκατό χρόνια από τη σύσταση της πρώτης ιεράς μητρόπολης Φιλίππων και Νέστου, όπως ονομάστηκε αρχικά, σε Φιλίππων και Νεαπόλεως όπως ονομάστηκε το 1930 και σε ιερά μητρόπολη Φιλίππων Νεαπόλεως και Θάσου όπως μετονομάστηκε οριστικά το 1953.

Συνολικά τέσσερεις μητροπολίτες ποίμαναν την ιερά μητρόπολη: ο Χρυσόστομος (1924 – 1962), ο Αλέξανδρος (1965 – 1974), ο Προκόπιος (1974 – 2017) και ο κ. Στέφανος (2017), με τους δυο εξ αυτών να είναι οι μακροβιότεροι.

Ο φωτισμένος Χρυσόστομος

Πρώτος μητροπολίτης της νεοσύστατης τότε ιεράς μητρόπολης Φιλίππων και Νέστου εξελέγη με απόφαση του Οικουμενικού Πατριαρχείου ένας φωτισμένος ιεράρχης, ο Χρυσόστομος (κατά κόσμο Θεμιστοκλής Χατζησταύρου), ο μετέπειτα αρχιεπίσκοπος Αθηνών. Ο μητροπολίτης Χρυσόστομος γεννήθηκε το 1878 στο Αϊδίνιο της Μικράς Ασίας. Αποφοίτησε από το λύκειο της Σμύρνης, σπούδασε στο Πυθαγόρειο της Σάμου και στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Σπούδασε επίσης στη Λοζάνη της Ελβετίας και υπηρέτησε τον εθνομάρτυρα Χρυσόστομο στη Δράμα ως αρχιδιάκονός του. Τον ακολούθησε μάλιστα στη Σμύρνη ως βοηθός επισκόπου.

Ο Χρυσόστομος με την εγκατάστασή του στην ιερά μητρόπολη Φιλίππων και Νέστου πρωτοστατεί στην αποκατάσταση των ξεριζωμένων προσφύγων της Μικράς Ασίας όπου ανέρχονται σε περισσότερους από 40.000 άτομα.

Στα συνολικά 38 χρόνια της ποιμαντορίας του, ο δραστήριος ιεράρχης παρουσιάζει πλούσιο κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο ανακουφίζοντας τους πολύπαθους κατοίκους. Κατασκευάζει ναούς, σχολεία, γηροκομείο, οικοτροφείο, ιδρύει την «Χριστιανικὴ Ἑστία» ένα διώροφο κτίριο που στεγάζει αίθουσα διαλέξεων και βιβλιοθήκη. Επίσης, λειτουργεί τυπογραφείο και εκδίδει το περιοδικό «Απόστολος Παύλος» αποκτώντας ένα βήμα επικοινωνίας με τους

κατοίκους της επαρχίας του.

Τις δύσκολες μέρες της σκληρής βουλγαρικής κατοχής, οι στρατιώτες κατέστρεψαν και λεηλάτησαν τα πάντα. Όταν τελείωσε ο πόλεμος, ο μητροπολίτης Χρυσόστομος ξεκίνησε από την αρχή την οργάνωση της μητρόπολης. Στις 14 Φεβρουαρίου 1962 εκλέγεται αρχιεπίσκοπος Αθηνών, θέση από την οποία θα εξαναγκαστεί σε παραίτηση το 1967 κάτω από την μεγάλη πίεση που δέχθηκε από την δικτατορία των συνταγματαρχών. Πέθανε στην Αθήνα στις 9 Ιουνίου 1968, σε ηλικία 87 ετών.

Μετά την αρχιεπισκοπή εκλογή του Χρυσόστομου για ένα διάστημα τριών χρόνων η ιερά μητρόπολη Φ.Ν.Θ διοικούνταν από τον μητροπολίτη Ελευθερούπολης Αμβρόσιο που ανέλαβε τοποτηρητής μέχρι την εκλογή νέου μητροπολίτη. Σε αυτό το διάστημα σημαντικό και πολύπλευρο ήταν το έργο που ανέπτυξε και ο μητροπολίτης Αμβρόσιος.

Ο πράος Αλέξανδρος

Ο μητροπολίτης Αλέξανδρος (Καντώνης) χειροτονήθηκε στην Αθήνα στις 21 Νοεμβρίου 1965 και η ενθρόνισή του έγινε στην Καβάλα στις 12 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους. Ο Αλέξανδρος οργάνωσε την λειτουργία της τοπικής εκκλησίας, έχτισε ναούς, χειροτόνησε νέους ιερείς, συνέχισε την έκδοση του περιοδικού «Το Φως» που εξέδιδε ως εφημέριος και στην Κωνσταντινούπολη, ενώ ενδυνάμωσε το φιλανθρωπικό και κοινωνικό έργο της μητρόπολης Φιλίππων. Ο Αλέξανδρος ήταν άνθρωπος πράος και ιδιαίτερα αγαπητός στον κλήρο και τον λαό της αποστολικής μητρόπολης.

Ο μητροπολίτης Αλέξανδρος γεννήθηκε στην Αμισό του Πόντου το 1907. Αποφοίτησε από την Θεολογική Σχολή Χάλκης το 1937. Διετέλεσε εφημέριος σε ναούς της Κωνσταντινούπολης.

Συνυπηρέτησε μάλιστα σε ναούς με τον αοίδιμο Οικουμενικό Πατριάρχη Δημήτριο. Υπήρξε πνευματικό ανάστημα του Οικουμενικού Πατριάρχη Μαξίμου του Ε’ τον οποίο αγαπούσε και σεβόταν μέχρι το τέλος της ζωής του.

Το 1974, μετά από επιθυμία του, ο μητροπολίτης Αλέξανδρος μετατέθηκε στην νεοσύστατη τότε ιερά μητρόπολη Περιστερίου. Πέθανε στην Αθήνα το 1978 σε ηλικία 71 ετών.

Ο δυναμικός Προκόπιος

Η ιερά σύνοδος της εκκλησίας της Ελλάδος, τον Μάιο του 1974 εξέλεξε νέο μητροπολίτη Φιλίππων τον μακαριστό Προκόπιο. Η ενθρόνιση του έγινε στις 15 Ιουνίου 1974 στην πόλη της Καβάλας.

Ο μητροπολίτης Προκόπιος (κατά κόσμο Μιχαήλ Τσακουμάκα) ήταν και ο μακροβιότερος μέχρι σήμερα ποιμενάρχης αφού έμεινε στο θρόνο της αποστολικής μητρόπολης συνολικά 43 χρόνια.

Στο διάστημα αυτό παρουσίασε σημαντικό κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο που

αναγνωρίστηκε και επικροτήθηκε από όλους. Ήταν ένας ιδιαίτερα δυναμικός άνθρωπος, συγκρουσιακός κάποιες φορές, απλός στην καθημερινότητά του, με άποψη για τα δρώμενα στην τοπική κοινωνία και την ορθόδοξη εκκλησία γενικότερα

Επί των ημερών του κατασκευάστηκαν και λειτούργησαν δυο γηροκομεία, ανεγέρθηκαν καινούργιοι ναοί, συστήθηκε το Τραπέζι της Αγάπης, λειτούργησε ένας βρεφονηπιακός σταθμός, ενώ έχτισε και λειτούργησε τις θερινές παιδικές κατασκηνώσεις στην Καλλιράχη της Θάσου.

Σημαντικό ήταν το ιεραποστολικό έργο που αναπτύχθηκε επί των ημερών του στην Αφρική, στην Κένυα και την Ουγκάντα όπου κατασκευάστηκαν τρεις ναοί, ένα σχολείο μαζί με ιατρείο.
Ο μακαριστός μητροπολίτης ανάδειξε τον ιστορικό χώρο όπου ο Απόστολος Παύλος βάφτισε την πρώτη ευρωπαία χριστιανή την Λυδία. Στην ομώνυμη τοπική κοινότητα κατασκεύασε έναν περικαλλή ναό με εντυπωσιακά βιτρό και ψηφιδωτά καθώς και ένα υπερσύγχρονο συνεδριακό κέντρο. Μάλιστα, στο υπαίθριο βαπτιστήριο στις όχθες του Ζυγάκτη ποταμού καθιέρωσε της βαπτίσεις ενηλίκων.

Σε ανάμνηση της επίσκεψης του Απόστολου Παύλου στην Καβάλα κατασκεύασε ένα όμορφο μαρμάρινο μνημείο, με ψηφιδωτή αναπαράσταση, στον χώρο όπου σύμφωνα με την παράδοση βρίσκονταν το αρχαίο λιμάνι της Νεάπολης.

Ο μητροπολίτης Προκόπιος απεβίωσε στις 29 Ιουλίου 2017 σε ηλικία 78 ετών μετά από ανακοπή που έπαθε ενώ κολυμπούσε στην Καλλιράχη της Θάσου.

Εορτασμοί για την εκατονταετηρίδα

Μετά τον θάνατο του μητροπολίτη Προκόπιου και μέχρι την εκλογή νέου, τοποτηρητής ανέλαβε ο Σεβασμιότατος μητροπολίτης Ξάνθης κ. Παντελεήμονας.

Στις 6 Οκτωβρίου 2017, η ιερά σύνοδος της εκκλησίας της Ελλάδος εξέλεξε νέο μητροπολίτη Φ.Ν.Θ. τον αρχιμανδρίτη κ. Στέφανο (κατά κόσμο Αριστοτέλη Τόλιο) από την Θεσσαλονίκη, γεννημένο στην Ελευθερούπολη του δήμου Παγγαίου. Ενθρονίστηκε στον ιερό καθεδρικό ναό του Αποστόλου Παύλου στις 18 Οκτωβρίου 2017.

Το ημερολόγιο της ιεράς μητρόπολης Φ.Ν.Θ. για το έτος 2024 είναι αφιερωμένο στα 100 χρόνια λειτουργίας και δράσης. Πρόσφατα ο σεβασμιότατος μητροπολίτης Φιλίππων κ. Στέφανος ανακοίνωσε ότι η εκατονταετηρίδα της μητρόπολης θα εορτασθεί το προσεχές φθινόπωρο με πλειάδα πνευματικών και λατρευτικών εκδηλώσεων.

Πηγή: ΑΠΕ – ΜΠΕ/ Βασίλης Λωλίδης